De gemeenteraad van de gemeente Westervoort
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 3 november 2026;

Gelet op de artikelen 149 en 150 van de Gemeentewet, de artikelen 3.1, 2.4 en 3.4 van de Omgevingswet en de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit;

Gezien het geldende beleidskader

Overwegende dat:

- Het wenselijk is om eenduidige regels vast te stellen over de wijze waarop inwoners en belanghebbenden worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid;
- De Wet versterking participatie op decentraal niveau verplicht tot het herzien van de regels omtrent ingezetenenparticipatie;

Besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening inwonersparticipatie, overheidsparticipatie en uitdaagrecht gemeente Westervoort 2027

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

Artikel 1. Definities

Deze verordening verstaat onder:

1. Beleid: project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren;
2. Bestuursorgaan: het bestuursorgaan dat bevoegd is, afhankelijk van de inhoud van het beleid of de taak is dat de gemeenteraad, het college of de burgemeester;
3. College: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westervoort;
4. Inspraak: de mogelijkheid die een bestuursorgaan inwoners en belanghebbenden biedt om hun mening te geven als bedoeld in artikel 150, tweede lid, van de Gemeentewet;
5. Inwoners: ingezetenen als bedoeld in artikel 2 van de Gemeentewet;
6. Inwonersparticipatie: op initiatief van de gemeente betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, ontwikkeling, uitvoering of evaluatie van beleid, projecten en programma's;
7. Maatschappelijke partijen: verenigingen, stichtingen, Wijkraden, dorpsraden, buurtverenigingen, ondernemingen zonder winstoogmerk en andere organisaties die een collectief vormen en die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente;
8. Overheidsparticipatie: de manier waarop de gemeente ondersteuning of een bijdrage geeft aan initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers of andere belanghebbenden.
9. Participatie: de samenwerking tussen een bestuursorgaan en inwoners of maatschappelijke partijen, in welke vorm dan ook, daaronder ook inwonersparticipatie en overheidsparticipatie begrepen;

10. Uitdaagrecht: het recht van inwoners en maatschappelijke partijen om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen als bedoeld in artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet.

Artikel 2 Doelstelling

Het doel van deze verordening is:

1. Duidelijkheid te geven over het proces van participatie en de voorwaarden waaronder toepassing van het uitdaagrecht mogelijk is;
2. De samenwerking tussen een bestuursorgaan enerzijds en inwoners en maatschappelijke partijen anderzijds te versterken;
3. De kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten en
4. De samenleving binnen de gemeente te versterken.

Artikel 3 Reikwijdte

1. Het bestuursorgaan past participatie volgens deze verordening toe in alle beleidsdomeinen van gemeentelijk handelen;
2. Elk bestuursorgaan besluit:
    a. Ten aanzien van zijn bevoegdheden of inwonersparticipatie plaatsvindt en op welke wijze en welke mate dit gebeurt;
    b. Ten aanzien van zijn eigen taken of om toepassing van het uitdaagrecht kan worden verzocht.
3. Het bestuursorgaan past zoveel mogelijk deze verordening toe bij participatie bij de voorbereiding van het wijzigen of vaststellen van de kern-instrumenten van de Omgevingswet:
    a. De omgevingsvisie als bedoeld in artikel 3.1 van de Omgevingswet;
    b. Het omgevingsplan als bedoeld in artikel 2.4 van de Omgevingswet;
    c. Een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet.
4. Bij het toepassen van lid 3, neemt het bestuursorgaan de motiveringsplicht als bedoeld in de artikelen 10.7, 10.2 en 10.8 van het Omgevingsbesluit in acht.
5. Er vindt geen inwonersparticipatie, overheidsparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht plaats als:
    a. Er op basis van het afwegingskader dat is opgenomen in het geldende beleidskader, inwonersparticipatie niet voldoet aan de randvoorwaarden:
        i. De participatie dient een duidelijk doel;
        ii. Het onderwerp is voor de participanten relevant te maken en sluit aan bij hun belevingswereld;
        iii. Er is ruimte om het beleid aan te passen;
        iv. Er is voldoende capaciteit, tijd en budget om de participatie vorm te geven.
    b. Het gaat om een lopend uitvoerings- of evaluatietraject of om kleine veranderingen aan eerder vastgesteld beleid;
    c. Inwonersparticipatie of toepassing van het uitdaagrecht bij of krachtens wettelijk voorschrift uitgesloten is;
    d. Het bestuursorgaan nauwelijks of geen beleidsvrijheid heeft omdat er sprake is van uitvoering van hogere regelgeving;

e. De uitkomst van de inwonersparticipatie of de toepassing van het uitdaagrecht vanwege de spoedeisendheid niet kan worden afgewacht;
f. De verantwoordelijkheid van het betrokken bestuursorgaan voor kwetsbare groepen in de samenleving zwaarder moet wegen;
g. Het gaat om interne aangelegenheden van de gemeente;
h. Het gaat om de begroting, de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening en belastingen bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet;

Hoofdstuk 2 Inwonersparticipatie

Artikel 4 Plan voor inwonersparticipatie

1. Het bestuursorgaan stelt voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid aan de hand van het geldende beleidskader een plan met het proces en de planning van de inwonersparticipatie op. Dit plan wordt door het bestuursorgaan gedeeld met de belanghebbenden en waar mogelijk openbaar gemaakt.
2. In het in het eerste lid bedoelde plan legt het bestuursorgaan ieder geval vast:
    a. Een omschrijving van het beleid dat voorbereid, uitgevoerd of geëvalueerd wordt;
    b. Het doel van de participatie en wat er al aan vooraf is gegaan;
    c. Informatie over de ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming over het beleid.
    d. Wie er verantwoordelijk is voor het participatietraject;
    e. De beïnvloedingsruimte van de participatie;
    f. Indien van toepassing, de kaders en randvoorwaarden voor de participatie;
    g. In hoeverre de betrokken groep van participanten alle belangen en perspectieven in beeld heeft in relatie tot de fysieke impact van het initiatief;
    h. Hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij de voorbereiding worden betrokken;
    i. Dat het bestuursorgaan, als uiteindelijke beslisser, tijdig wordt gevraagd of zij als adviseur en/of participant wil meedoen;
    j. Of initiatiefnemer het participatieplan vooraf communiceert en afstemt met participanten;
    k. De planning van het participatietraject;
    l. Hoe met de resultaten wordt omgegaan;
    m. Hoe met de participanten wordt gecommuniceerd over de uitkomsten.
3. Als omstandigheden het noodzakelijk maken om het participatieplan aan te passen, zorgt het bestuursorgaan ervoor dat participanten hierover worden geïnformeerd.
4. Als het college de besluitvorming over beleid voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het plan op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.
5. Het bestuursorgaan kan nadere beleidsregels en/of (subsidie)regelingen stellen voor inwonersparticipatie.
6. Voor zover afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet op grond van een wettelijk voorschrift van toepassing is, kan het bestuursorgaan gemotiveerd afzien van toepassing van die afdeling en een andere passende participatieprocedure volgen.

Artikel 5 Eindverslag inwonersparticipatie

1. Nadat inwonersparticipatie heeft plaatsgevonden stelt het bestuursorgaan een eindverslag van de inwonersparticipatie op.

2. Het eindverslag bevat in elk geval:
    a. Een beschrijving van het proces dat is gevolgd;
    b. De uitkomsten van het proces en de argumenten die naar voren zijn gebracht;
    c. Een onderbouwde reactie op die uitkomsten en argumenten waarbij is aangegeven in hoeverre het beleid naar aanleiding daarvan is aangepast en;
    d. Een evaluatie van het proces dat is gevolgd.
3. Als het college op grond van artikel 4, vierde lid het plan voor de inwonersparticipatie heeft opgesteld, stelt het college ook het eindverslag op en informeert de gemeenteraad over de inhoud.
4. Het eindverslag wordt na de participatie gedeeld met de participanten.

Hoofdstuk 3 Overheidsparticipatie

Artikel 6 Verzoek om overheidsparticipatie

1. Inwoners en maatschappelijke partijen kunnen bij het college een verzoek om overheidsparticipatie indienen.
2. Het verzoek bevat:
    a. Een omschrijving van de overheidsparticipatie die de indiener voor ogen heeft;
    b. De reden waarom de indiener het verzoek indient;
    c. De impact van het initiatief;
    d. Welke belangen er spelen;
    e. Welke andere belanghebbenden bij het initiatief betrokken moeten worden;
    f. Het resultaat dat de indiener beoogt;
    g. In hoeverre dit resultaat bijdraagt aan de ambities en beleidsdoelen van de gemeente.
3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
    a. Wat de relevante betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener is;
    b. Welke kosten of middelen er volgens de indiener aan het verzoek verbonden zijn en
    c. Bij een verzoek om toepassing van het uitdaagrecht hoe de indiener de kwaliteit en de uitvoering van de taak wil waarborgen
4. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.
5. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 7 Beoordeling verzoek overheidsparticipatie

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 3, vijfde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
    a. Het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van overheidsparticipatie verzet;
    b. Het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid of
    c. Het verzoek niet voldoet aan de in artikel 6, tweede en derde lid gestelde eisen;

4. Het bestuursorgaan kan een verzoek om overheidsparticipatie afwijzen als:
    a. Het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de overheidsparticipatie niet beter wordt uitgevoerd of de kosten hoger zijn of
    b. De opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1 van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt.
5. Het bestuursorgaan reageert binnen twee weken op het verzoek. In deze reactie geeft het bestuursorgaan informatie over het proces. Het bestuursorgaan kan deze termijn met twee weken verdagen.
6. Het bestuursorgaan neemt binnen acht weken een besluit op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met acht weken verdagen.

Artikel 8 Uitvoering overheidsparticipatie

Als het bestuursorgaan het verzoek om overheidsparticipatie toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:

1. Het proces, het resultaat en de looptijd van de overheidsparticipatie;
2. De wijze waarop belangen en perspectieven bij de uitvoering worden betrokken en wat daarbij van de indiener wordt verwacht.
3. Het budget en de financieringswijze van de overheidsparticipatie;
4. Het contact met en de ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende het proces van de overheidsparticipatie;
5. De stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de overheidsparticipatie; en
6. De evaluatie van de overheidsparticipatie.
7. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

Hoofdstuk 4 Uitdaagrecht

Artikel 9 Verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Inwoners en maatschappelijke organisaties kunnen het college uitdagen om de uitvoering van een publieke taak of het beheer van een gemeentelijke voorziening over te nemen, indien zij menen deze taak effectiever, efficiënter of met een hogere maatschappelijke meerwaarde te kunnen uitvoeren.
2. Het verzoek bevat een omschrijving van de taak die de indiener voor ogen heeft, de reden dat de indiener het verzoek indient en het resultaat dat de indiener beoogt.
3. De indiener van het verzoek geeft daarnaast in elk geval aan:
    a. Wat de betrokkenheid, kennis en ervaring van de indiener met de taak is;
    b. Welke kosten of middelen er volgens de indiener aan de uitvoering van de taak verbonden zijn;
    c. Hoe de indiener de continuïteit, kwaliteit en de uitvoering van de taak duurzaam wil waarborgen en;
    d. Wat de maatschappelijke meerwaarde en het draagvlak voor het initiatief is.
4. De indiener maakt voor het verzoek gebruik van het door het college vastgestelde formulier.
5. Het college kan naar aanleiding van het verzoek aanvullende informatie opvragen.

Artikel 10 Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht

1. Het college zendt een ingediend verzoek door aan het bestuursorgaan dat bevoegd is om op het verzoek te reageren en informeert de indiener hierover.
2. Als de gemeenteraad op het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht moet reageren, bereidt het college de reactie op het verzoek voor.
3. Onverminderd artikel 3, vijfde lid, wijst het bestuursorgaan een verzoek af als:
    a. Het verzoek ziet op een taak waarvan de aard zich tegen toepassing van het uitdaagrecht verzet;
    b. De uitvoering van de taak al voor een periode is gecontracteerd zonder mogelijkheid van kostenvrije tussentijdse opzegging;
    c. De uitvoering van de taak raakt aan de uitoefening van een wettelijke handhavingstaak of de verlening van individuele beschikkingen;
    d. Als dit vanwege wettelijke vereisten of veiligheidsvraagstukken niet mogelijk is;
    e. De continuïteit, veiligheid of kwaliteit van de zorg of ondersteuning aan kwetsbare inwoners niet duurzaam kan worden gegarandeerd;
    f. De verwerking van persoonsgegevens niet aantoonbaar voldoet aan de vereisten van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
    g. Het voorstel leidt tot onaanvaardbare financiële risico's voor de gemeente of een overschrijding van het beschikbare budget voor die taak;
    h. Het verzoek in strijd is met door de gemeente vastgesteld beleid of;
    i. Het verzoek niet voldoet aan de in artikel 5, derde lid gestelde eisen.
    j. Het bestuursorgaan van oordeel is dat de taak met de toepassing van het uitdaagrecht niet beter wordt uitgevoerd of;
    k. Als de opdrachtwaarde boven de Europese drempelwaarde als bedoeld in paragraaf 2.1.1.1 van de Aanbestedingswet 2012 uitkomt.
4. Het bestuursorgaan reageert binnen twee weken op het verzoek. In deze reactie geeft het bestuursorgaan informatie over het proces. Het bestuursorgaan kan deze termijn met twee weken verdagen.
5. Het bestuursorgaan neemt binnen acht weken een besluit op het verzoek. Het bestuursorgaan kan deze termijn met vier weken verdagen.

Artikel 11 Uitvoering taak

Als het bestuursorgaan het verzoek om toepassing van het uitdaagrecht toewijst, maakt het met de indiener afspraken over:

1. Het proces, het resultaat en de looptijd van de uitvoering van de taak;
2. Het budget en de financieringswijze van de uitvoering van de taak;
3. Het contact met en de ondersteuning door het bestuursorgaan gedurende de uitvoering van de taak;
4. De stappen bij het niet nakomen van de gemaakte afspraken en het tussentijds beëindigen van de uitvoering van de taak en;
5. De evaluatie van de uitvoering van de taak.
6. De manier waarop een indiener jaarlijks verantwoording aflegt aan het bestuursorgaan over de uitvoering van de taak.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 12 Zorgplicht bestuursorgaan

Het bestuursorgaan bevordert dat:

1. Drempels die inwoners ervaren om deel te nemen aan participatieprocessen of om een verzoek tot overheidsparticipatie in te dienen, weg te nemen;
2. Inwoners en maatschappelijke partijen tijdig worden betrokken en als beleidsopties nog open staan;
3. Inzichtelijk is hoe het proces van participatie eruitziet en welke vormen van participatie tijdens het proces mogelijk zijn;
4. De voor het proces van participatie benodigde stukken openbaar zijn;
5. Tijdens het proces van participatie inzichtelijk is wat de stand van zaken is;
6. Het proces van participatie zorgvuldig verloopt;
7. Duidelijk is waar inwoners en maatschappelijke partijen terecht kunnen met vragen of klachten over het proces van participatie;
8. Na afloop kenbaar is hoe het proces van participatie is verlopen, wat de uitkomsten waren en hoe deze uitkomsten een plaats hebben gekregen in de besluitvorming, waarbij deze informatie op een voor inwoners toegankelijke en goed vindbare wijze openbaar wordt gemaakt.

Artikel 14 Nadere regels college

1. Het college kan nadere regels stellen over inwonersparticipatie;
2. Het college kan nadere regels stellen over overheidsparticipatie;
3. Het college kan nadere regels stellen over het uitdaagrecht;

Artikel 15 Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De Inspraakverordening gemeente Westervoort 2005 wordt ingetrokken.
2. De Inspraakverordening gemeente Westervoort 2005 blijft van toepassing op beleid waarvoor ten tijde van de inwerkingtreding van deze verordening reeds een inspraakprocedure op grond van die verordening was gestart.

Artikel 16 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking na officiële bekendmaking;
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening inwonersparticipatie, overheidsparticipatie en uitdaagrecht gemeente Westervoort 2027.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van14 december 2026.

de griffier, de voorzitter,

Mr. M. Smits - Jansen Mr. drs. J.M. Vroomen

TOELICHTING

Algemeen deel

Participatie is een belangrijk onderdeel van de lokale democratie. Door inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en andere belanghebbenden in een vroeg stadium te betrekken bij gemeentelijke vraagstukken, kunnen kennis, ervaring en ideeën uit de samenleving worden benut. Daarmee kan beleid beter aansluiten bij wat er leeft in de gemeente.

Deze verordening geeft regels voor inwonersparticipatie, overheidsparticipatie en het uitdaagrecht. De verordening sluit aan bij de uitgangspunten van de Omgevingswet, waarin participatie een belangrijke plaats inneemt.

Deze verordening geeft regels over drie vormen van participatie:

- inwonersparticipatie bij gemeentelijke plannen, programma's, projecten en beleid;
- overheidsparticipatie, waarbij de gemeente participeert in initiatieven uit de samenleving;
- het uitdaagrecht, waarbij inwoners of maatschappelijke partijen voorstellen een gemeentelijke taak zelf uit te voeren.

Artikelsgewijs

Hoofdstuk 1

Artikel 1 Definities

Beleid

Onder beleid wordt in deze verordening verstaan een project, programma of plan van de gemeente om een bepaald doel te realiseren. De verordening ziet daarmee niet uitsluitend op beleidsontwikkeling, maar ook op voorbereiding, uitvoering en evaluatie van dergelijke trajecten.

Inwonersparticipatie

In de verordening zijn alle vormen van participatie waarbij de gemeente het initiatief neemt om inwoners, ondernemers en maatschappelijke partijen bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid te betrekken, onder het begrip inwonersparticipatie geschaard. Daarmee gelden voor al die vormen van participatie dezelfde spelregels.

Maatschappelijke partijen

Op grond van de wet kunnen ook maatschappelijke partijen om toepassing van het uitdaagrecht vragen. In de wet is echter geen definitie van dit begrip opgenomen. Het is dus aan de gemeente om deze groep af te bakenen.

In deze verordening is ervoor gekozen de nadruk te leggen op de lokale binding. Onder maatschappelijke partijen vallen verenigingen, stichtingen, wijkraden, dorpsraden, buurtverenigingen, ondernemingen zonder winstoogmerk en andere organisaties die een collectief vormen en die tot doel hebben een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving binnen de gemeente.

Er kan onder meer worden gedacht aan lokale verenigingen of stichtingen, wijkraden, dorpsraden, buurtpreventieteams, vrijwilligersorganisaties, buurtcomités en inwonerscollectieven.

Overheidsparticipatie

In deze verordening wordt onder overheidsparticipatie verstaan de wijze waarop de gemeente ondersteuning of een bijdrage geeft aan initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers of andere belanghebbenden. Daarmee ligt het initiatief buiten de gemeentelijke organisatie en bepaalt de gemeente op welke wijze zij daarbij een ondersteunende of faciliterende rol vervult.

Participatie

Omdat insteek van de verordening is zowel inwonersparticipatie als overheidsparticipatie te omarmen en te faciliteren, is ook een overkoepelend begrip voor inwoners- en overheidsparticipatie opgenomen. Dit brengt tot uitdrukking dat het in beginsel niet uitmaakt of het initiatief voor de participatie bij de gemeente of bij inwoners en maatschappelijke partijen ligt. De samenwerking staat voorop.

Uitdaagrecht

Voor de definitie van het uitdaagrecht is aangesloten bij artikel 150, derde lid, van de Gemeentewet. Op grond daarvan kunnen inwoners en maatschappelijke partijen verzoeken de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen.

Het uitdaagrecht is een bijzondere vorm van overheidsparticipatie waarbij inwoners of maatschappelijke partijen verzoeken om de feitelijke uitvoering van een gemeentelijke taak over te nemen. Daarom is in deze verordening een afzonderlijk hoofdstuk aan het uitdaagrecht gewijd.

Artikel 2 Doelstelling

Deze verordening biedt kaders en voorwaarden voor samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke partijen, bestuursorganen en gemeenteambtenaren. Een belangrijke voorwaarde voor een goede samenwerking is dat duidelijk is wat partijen over en weer van elkaar mogen verwachten en dat dus bewuste keuzes worden gemaakt in het doel en de vorm van participatie. Het doel van de verordening zoals dat in dit artikel is omschreven, biedt een kader bij het maken van die keuzes.

De doelstelling sluit aan bij de keuze om in één verordening regels op te nemen voor inwonersparticipatie, overheidsparticipatie en het uitdaagrecht. Hiermee wordt één samenhangend kader geboden voor participatie tussen gemeente en samenleving.

Artikel 3 Reikwijdte

Uitgangspunt in de verordening is dat de bestuursorganen binnen de gemeente, elk ten aanzien van hun eigen taken en bevoegdheden, bepalen of participatie plaatsvindt. In gevallen waarin de wet tot participatie verplicht is die keuzevrijheid er uiteraard niet.

Hieraan is toegevoegd dat bij het vaststellen of wijzigen van de kerninstrumenten van de Omgevingswet, te weten de omgevingsvisie, het omgevingsplan en programma’s, zoveel mogelijk overeenkomstig deze verordening wordt gewerkt. Dit om te verduidelijken dat deze verordening leidend is voor zover de Omgevingswet niet anders bepaalt.

Vervolgens is een aantal uitzonderingen opgenomen. Met deze uitzonderingen moet terughoudend worden omgegaan. Er moet steeds aandacht zijn voor het feit dat participatie niet alleen betrekking kan hebben op de voorbereiding van beleid, maar ook op de uitvoering en evaluatie daarvan.

Als participatie bij de voorbereiding geen toegevoegde waarde heeft, hoeft dat niet te betekenen dat dit ook geldt voor uitvoering of evaluatie.

Wanneer gebruik wordt gemaakt van een uitzondering, moet dit altijd worden gemotiveerd.

De verordening sluit daarbij aan bij het gemeentelijke afwegingskader. Participatie vindt onder meer niet plaats wanneer geen duidelijk participatiedoel bestaat, een onderwerp niet relevant kan worden gemaakt voor de doelgroep, onvoldoende ruimte bestaat om beleid nog aan te passen of onvoldoende capaciteit, tijd of budget beschikbaar is voor een zorgvuldig participatieproces. Daarnaast gelden uitzonderingen voor spoedeisende situaties, interne aangelegenheden van de gemeente, uitvoering van hogere regelgeving en besluiten over begrotingen, tarieven en belastingen.

Hoofdstuk 2 Inwonersparticipatie

Artikel 4 Plan voor inwonersparticipatie

In dit artikel is geregeld dat het bestuursorgaan voorafgaand aan de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid een plan voor inwonersparticipatie opstelt.

Dit zorgt ervoor dat voor alle betrokkenen duidelijk is hoe het participatieproces wordt ingericht, welke doelstellingen worden nagestreefd en welke invloed deelnemers kunnen uitoefenen.

De verordening bevat een uitgebreide opsomming van onderwerpen die in het participatieplan moeten worden opgenomen. Hiermee wordt geborgd dat vooraf duidelijkheid bestaat over doelen, beïnvloedingsruimte, verantwoordelijkheden, planning, communicatie en de wijze waarop resultaten worden verwerkt.

De vorm van het participatieplan is vrij. Het plan kan onderdeel zijn van een projectplan, beleidsstuk of college- of raadsvoorstel, maar kan ook als afzonderlijk document worden opgesteld. Belangrijk is dat voor betrokkenen duidelijk is waar het participatieplan te vinden is en welke afspraken daarin zijn opgenomen.

Wanneer het college de besluitvorming voor de gemeenteraad voorbereidt, stelt het college het participatieplan op en informeert het de gemeenteraad hierover.

Voor zover afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht niet op grond van een wettelijk voorschrift verplicht van toepassing is, kan het bestuursorgaan gemotiveerd kiezen voor een andere participatieprocedure. Daardoor kan een participatievorm worden gekozen die beter aansluit bij het onderwerp, de doelgroep of de omstandigheden van het geval.

Artikel 5 Eindverslag inwonersparticipatie

Het bestuursorgaan stelt na afloop van het participatietraject een eindverslag op.

Het eindverslag geeft een volledig overzicht van het gevolgde participatieproces. In het verslag worden in ieder geval het gevolgde proces, de uitkomsten van het participatieproces en de naar voren gebrachte argumenten beschreven.

Daarnaast bevat het verslag een gemotiveerde reactie van het bestuursorgaan waarin wordt aangegeven in hoeverre de ontvangen inbreng aanleiding heeft gegeven het beleid aan te passen.

Ook bevat het verslag een evaluatie van het gevolgde participatieproces. Hierdoor ontstaat inzicht in de effectiviteit van de gekozen aanpak en kunnen lessen worden getrokken voor toekomstige participatietrajecten.

Het eindverslag kan worden opgenomen in een afzonderlijk document of onderdeel uitmaken van een voorstel of rapportage. Het ligt voor de hand het verslag toe te sturen aan degenen die aan het participatietraject hebben deelgenomen. Het eindverslag wordt openbaar gemaakt.

Hoofdstuk 3 Overheidsparticipatie

Artikel 6 Verzoek om overheidsparticipatie

Overheidsparticipatie begint met een verzoek van inwoners of maatschappelijke partijen aan het college. Er is gekozen voor indiening bij het college zodat sprake is van één laagdrempelig en centraal aanspreekpunt binnen de gemeente.

Om een initiatief goed te kunnen beoordelen moet uit het verzoek blijken welke vorm van overheidsparticipatie wordt gevraagd, waarom het initiatief wordt ingediend, welke impact het initiatief heeft, welke belangen daarbij spelen, welke belanghebbenden betrokken moeten worden en welk resultaat wordt beoogd.

Daarnaast wordt gevraagd inzicht te geven in de relatie met gemeentelijke ambities en beleidsdoelen, de relevante kennis en ervaring van de initiatiefnemer en de middelen die voor uitvoering nodig zijn.

Voor het indienen van een verzoek wordt gebruik gemaakt van een door het college vastgesteld formulier. Dit bevordert een volledige en uniforme behandeling van verzoeken.

Artikel 7 Beoordeling verzoek overheidsparticipatie

Het college ontvangt verzoeken om overheidsparticipatie en zendt deze door aan het bevoegde bestuursorgaan. Wanneer de gemeenteraad bevoegd is, bereidt het college de besluitvorming voor.

Het artikel bevat zowel verplichte als facultatieve afwijzingsgronden. Een verzoek moet bijvoorbeeld worden afgewezen wanneer het in strijd is met vastgesteld beleid of niet voldoet aan de formele vereisten van de verordening.

In andere gevallen heeft het bestuursorgaan beoordelingsruimte om een belangenafweging te maken.

Ook bevat het artikel termijnen waarbinnen de initiatiefnemer duidelijkheid krijgt over het proces en de uiteindelijke besluitvorming.

Artikel 8 Uitvoering overheidsparticipatie

Wanneer een verzoek wordt toegewezen, maken het bestuursorgaan en de initiatiefnemer afspraken over de uitvoering van het initiatief.

Deze afspraken gaan onder andere over het gewenste resultaat, de looptijd, het beschikbare budget, de financiering, de ondersteuning vanuit de gemeente en de wijze waarop contact gedurende het traject plaatsvindt.

Daarnaast wordt expliciet aandacht besteed aan de wijze waarop belanghebbenden tijdens de uitvoering betrokken blijven. Daarmee wordt geborgd dat gedurende het gehele traject aandacht blijft bestaan voor een zorgvuldige afweging van belangen en perspectieven.

Ook worden afspraken gemaakt over evaluatie en de stappen die worden gezet wanneer afspraken niet worden nagekomen of het traject tussentijds wordt beëindigd.

Hoofdstuk 4 Uitdaagrecht

Artikel 9 Verzoek toepassing uitdaagrecht

Het uitdaagrecht biedt inwoners en maatschappelijke partijen de mogelijkheid om voor te stellen een gemeentelijke taak of het beheer van een gemeentelijke voorziening zelf uit te voeren.

Omdat een dergelijk verzoek verder strekt dan reguliere overheidsparticipatie, worden aanvullende eisen gesteld aan de inhoud van het verzoek.

De initiatiefnemer moet onder meer inzicht geven in de benodigde kennis en ervaring, de benodigde middelen, de wijze waarop continuïteit en kwaliteit duurzaam worden geborgd en wat de maatschappelijke meerwaarde en het draagvlak voor het initiatief zijn.

Hierdoor kan het bestuursorgaan beoordelen of de taak op een verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd.

Artikel 10 Beoordeling verzoek toepassing uitdaagrecht

Bij het uitdaagrecht staat centraal of een gemeentelijke taak op verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd door inwoners of maatschappelijke partijen.

Om die reden bevat dit artikel uitgebreidere beoordelingscriteria en afwijzingsgronden dan artikel 7.

Daarbij spelen onder meer bestaande contractuele verplichtingen, wettelijke taken, veiligheidsaspecten, bescherming van persoonsgegevens, financiële risico’s, continuïteit van dienstverlening en de belangen van kwetsbare inwoners een rol.

Deze criteria waarborgen dat publieke belangen beschermd blijven en dat de gemeente haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van publieke taken kan blijven waarmaken.

Artikel 11 Uitvoering taak

Wanneer een verzoek op grond van het uitdaagrecht wordt toegewezen, maken het bestuursorgaan en de initiatiefnemer afspraken over de uitvoering van de taak.

Deze afspraken hebben in ieder geval betrekking op het gewenste resultaat, de looptijd, de financiering, de ondersteuning door de gemeente, de evaluatie en de gevolgen van het niet nakomen van gemaakte afspraken.

Het ligt voor de hand deze afspraken schriftelijk vast te leggen.

Hoofdstuk 5 Slotbepalingen

Artikel 12 Zorgplicht bestuursorgaan

Bestuursorganen hebben de verantwoordelijkheid om participatie zoveel mogelijk toe te passen en daarbij de juiste verwachtingen te scheppen over doel, proces en vorm van participatie. Daarom bevat de verordening een algemene zorgplicht voor bestuursorganen.

Deze zorgplicht houdt onder meer in dat inwoners en maatschappelijke partijen op tijd worden betrokken, dat inzichtelijk is hoe een participatieproces verloopt, dat relevante informatie beschikbaar wordt gesteld en dat duidelijk is wat de actuele stand van zaken is.

Daarnaast bevordert het bestuursorgaan dat drempels die inwoners ervaren om deel te nemen aan participatieprocessen of om een verzoek om overheidsparticipatie in te dienen, zoveel mogelijk worden weggenomen.

Ook moet voor inwoners en maatschappelijke partijen duidelijk te zijn waar zij terecht kunnen met vragen of klachten en hoe de resultaten van participatie uiteindelijk in de besluitvorming zijn betrokken.

Artikel 14 Nadere regels college

Het college kan nadere regels stellen over inwonersparticipatie, overheidsparticipatie en het uitdaagrecht.

Deze bevoegdheid maakt het mogelijk onderdelen van de verordening nader uit te werken wanneer de praktijk daarom vraagt, zonder dat daarvoor steeds een wijziging van de verordening noodzakelijk is.

Artikel 15 Intrekking oude verordening en overgangsrecht

Dit artikel regelt de intrekking van de bestaande participatie- of inspraakverordening.

Voor participatie- of inspraakprocedures die al waren gestart vóór de inwerkingtreding van deze verordening blijft de oude regeling van toepassing. Hiermee wordt voorkomen dat lopende trajecten tussentijds moeten overgaan naar een nieuw juridisch kader. Dit bevordert de rechtszekerheid voor alle betrokkenen.

Artikel 16 Inwerkingtreding en citeertitel

Dit artikel regelt het tijdstip waarop de verordening in werking treedt en bevat de officiële citeertitel van de verordening.